

Teamsamarbejde – er du en teamplayer?

Referat FS OP kongres 28. og 29. oktober 2019 Koldingfjord Hotel og Kongres

Referent: Susanne Skovsø Petersen, Ortopædkirurgisk Operationsgang, Hvidovre Hospital

Medlem af FS OP temadagsgruppe og sekretær i uddannelsesgruppen

Dag 1 startede med morgenmad og et hurtigt besøg hos udstillerne.

Kl.10 åbnede formand Britta Nielsen kongressen og bød velkommen til 2 dages spændende kongres for 127 deltagere. Dagene skal bestå af oplæg, med forskellige vinkler på teamsamarbejde.

Britta afslutter sin velkomst med en opfordring til at holde 2 minuts stilhed for nyligt afdøde professor i Sygeplejevidenskab Erik Elgaard Sørensen, som gik bort 7. oktober. Erik Elgaard Sørensen har siden 2012 været med til at synliggøre operationssygeplejens mange facetter med sin afhandling ”Bag masker og lukkede døre”. Hans afhandling og senere artikler ses ofte i referencelisten på nutidige projekter og artikler omhandlende operationssygeplejen. Æret være hans minde!

Eva Juul præsenterede 14 udstillere fra industrien. Så der var en god variation mellem afdækningskit, lejringsudstyr, instrumenter og instrumenthåndtering, udstyr til sug, operationstøj, affaldshåndtering, suturer, afvikling af kirurgisk røg, o.m.a. Stor tak til udstillerne for deres aktive deltagelse.

Teamsamarbejde og Patientsikkerhed v. Annette Berit Larsen, kursusleder Copenhagen Academy for Education and Simulation (CAMES)

Highlights fra oplæg:

- Vi arbejder altid i teams
- 70% af alle utilsigtede hændelser handler om kommunikation
- Gode normeringer tilgodeser ikke blot de tekniske kompetencer, der skal være tilstede i en afdeling, men også den psykologiske sikkerhed hos personalet, som bør være tilstede for at opnå et optimalt teamsamarbejde og sikkerhed for patienten
- Når vi arbejder teambaseret omkring patientens forløb, så er vi alle afhængige af at alle personer i teamet udfylder den rolle med de er tildelt. Din handling har konsekvens for, hvordan andre derefter handler. Ligeså er du afhængig af, at andre udfylder deres rolle i teamet.
- Det er vigtigt at have en klar og tydelig kommunikation i teamet, have opmærksomhed og situationsbevidsthed for hvad der sker, have fælles mål og tydeligt lederskab samt en respektfuld tone. De nævnte elementer tilsammen omtales som de ikke tekniske færdigheder, som oprindeligt er beskrevet i Crisis Resource Management (CRM) principperne. CRM-redskabet blev udarbejdet og introduceret i flybranchen i 1970'erne efter en flyulykke i en lufthavn, hvor de sorte bokse afslørede, at det var den menneskelige kommunikation, som fejlede, og dermed var årsag til at mange mennesker dødevar år kan være med til at skabe en Sikker Mundtlig Kommunikation.
- Det er vigtigt, at der skabes en tryk atmosfære i afdelingen/operationsteamet, som værdsætter en åben og tydelig kommunikation imellem teamets medlemmer for at nå et fælles mål for patienten forløb. F.eks. Kan Sikker Kirurgi Tjeklisten være et støtteredskab til at opnå fælles mål.
- CRM-principperne er bearbejdet af nogle skotske anæstesi-læger, så de kan overføres til den kirurgiske verden. Der er udviklet og testet forskellige koncepter til at dække træning af ikke tekniske færdigheder hos anæstesi læger og sygeplejersker ((N)ANTS principper) samt kirurger (NOTECHS) og operationssygeplejepersonale (SPLINTS).

Generalforsamling, som blev styret af John Christiansen fra DSR Kreds Syd.

Formand Britta gennemgik årsberetningen. Hvad er der så sket i FS OP i det sidste år:

- FS OP består nu af operationssygeplejersker
- Præsentation af den ny bestyrelse

- Nationale kompetencekort for erfarne operationssygeplejersker er nu en realitet. Alle kongresdeltagere har fået udleveret et eksemplar til at tage med hjem til afdelingen. Mærkesager for bestyrelsens arbejde for 2019. Kompetencekortene kan findes på DSR hjemmesiden: <https://dsr.dk/fs/fs2/kompetencekort>
- Kontaktpersonordningen har FS OP forsøgt at genoplive. Men der er ikke mange, som har meldt sig
- Kursus i lejring har været tilbudt via Tråden, men blev desværre lagt ned, da ingen meldte sig til kurset
- Medlemskab af DASYS
- Uddannelsesgruppens arbejde for formeluddannelse i operationssygepleje
- EORNA. Der var en del deltagere fra Danmark i HAAG. Med enten poster præsentationer eller oplæg. Dansk poster vandt pris for bedste poster. Næste EORNA kongres afholdes i Stavanger i 2021
- NORNA afholdes i Bergen 2020. NORNA starter samarbejde omkring nordiske anbefalinger for operationssygeplejen. Første emne vil være Surgical Smoke, som vi vil høre mere om i Bergen 2020.
- Sponsorater. Der er friplads til to operationssygeplejersker til deltagelse i kongresser. Ansøgning skal ske inden 1. september. Sidste år var der dog penge til 8 pladser. Pengene doneres af firmaer med tilknytning til operationssygeplejen. Du skal have haft to års medlemskab for at kunne søge til kongres. Et års medlemskab hvis du søger til deltagelse i temadag. Hvordan du søger, kan du læse i APP eller på DSR's hjemmeside. Du kan også søge økonomi til studierejser
- Solskinkonto 1000 kr. kan søges af alle til forplejning eller aktivitet ved temadage
- Kompetencekort 1-9 skal revideres. FS OP søger deltagere fra regionerne til at deltage i arbejdet
- Temadag. Næste temadag 23. maj. Programmet er ved at blive sammensat bl.a. på baggrund af tilbagemeldinger fra sidste års temadagsdeltagere. Emnet fortsætter fra dette års kongresemne – med bl.a. relationel koordinering og projekter fra klinikken
- FS OP APP, FB og Instagram. Deltagerne opfordres til at bruge APP og FB
- Legater. Hvordan kan man søge, når man ikke ved man skal afsted (altså søge et år før)? Opfordring fra Christina - Når du ved du skal afsted, så være fræk og SØG – Legater skal søges personligt, fordi du skal være medlem af FS OP for at kunne søge
- Årsregnskab. Indtægter fra 689 medlemmer og fra DSR. FS OP har en god solid økonomi. Pengene bliver brugt på bestyrelsens mødevirksomhed, samling af SIG grupper, temadags -og uddannelsesgruppen og den grafiske opsætning af Tråden
- Tråden. For at kunne modtage Tråden skal man have afgivet samtykkeerklæring til at FS OP, før de må sende Tråden til dig Tråden er en del af det
du får for dit medlemskab af FS OP. Britta efterlyser indlæg til Tråden. Der kommer kun oplæg til Tråden, når der er krav til at sende artikler f.eks. ved legatmodtagelse. Det er kun medlemmer af FS OP, som kan læse Tråden, som udsendes pr. mail. For at få tilsendt Tråden på mail skal du have udfyldt en samtykkeerklæring. Der er forslag om at lægge Tråden ud i APP for at gøre det mere synligt for medlemmerne.
Bidrag modtages meget gerne – F.eks. Vis din operationsgang frem! Fortæl jeres kolleger om hvad I arbejder med! Fortæl om jeres
udviklingsprojekter indenfor operationssygeplejen! Brug evt. også Tråden til at fortælle eller søge sparring på projekter eller dagligdagens udfordringer!
- Afstemning om at Følge DSR og afholde generalforsamling hvert andet år i stedet for hvert år? Ved håndsoprækning er der flertal for at ændre til at kongressen fremover afholdes hvert andet år. Kontingent beløbet fastholdes de næste to år.
- Opfordring til at sende Forslag til bestyrelsens fremtidige arbejde. Send gerne mail til FS OP
- DASYS. Hvad få FS OP medlemmerne ud af medlemskabet? DASYS-paraply organisation af DSR faglige selskaber. Koster 25 kr. pr. medlem pr. år. FS vil gerne bruge pengene på anden vis. Eks. Til uddannelsesgruppens arbejde. Der kommer mange høringsvar for kliniske retningslinjer osv. som ikke alle er relevante for FS OP, som forstyrrer arbejdet. Hvis vi trækker os ud af DASYS har vi ingen indflydelse, så hvordan vil det styrke operationssygeplejen? Der er repræsentation i
følgende DASYS-grupper: uddannelsesråd (Annette Grevy), forskningsråd (Mette Misfeldt). Opfordringen fra deltagerne er, at vi skal bibeholde DASYS medlemskab. Opfordring til medlemmerne af DASYS om at skrive oplæg til Tråden om det arbejde, de udfører i DASYS
- Præsentation af Ny bestyrelse: 7 medlemmer i bestyrelsen.
Britta træder ud af bestyrelsen. Tak for dit 20- årige engagement i arbejdet for operationssygeplejen-☺

Nyt medlem er Mette Misfeldt, Oversygeplejerske på Abdominalcenteret på Rigshospitalet. Mette er i forvejen medlem af arbejdsgruppen for uddannelse, som er nedsat af FS OP. Bestyrelsen konstituerer sig på bestyrelsesmøde i december.

- Eventuelt. Ingen bemærkninger

Psykologisk tryghed i teams og læringsituationer v. Peter Dieckmann, CAMES.

Dag 1 afsluttes med besøg på Sygeplejehistorisk Museum, hvor Gunilla Svensmark fortæller Koldingfjords historie.

Derefter afholdes festmiddagen, som Koldingfjord står for. Under middagen offentliggøres navnene på de tre modtagere af udstiller legater til deltagelse i denne kongres. Undertegnede modtog Mölnlycke legatet.

Dag 2.

Dagen starter tidligere for nogen end for andre- 😊 Der var arrangeret løbetur i den smukke, efterårsprægede natur med efterfølgende dukkert i fjorden.

Efter morgenmaden startede dagens første oplægsholder.

Patientfokuseret modtagelse på et operationsafsnit v. anæstesisygeplejerske Jannie Laage.

Undersøgelsen udsprang af en diskussion om hvornår bukserne tages af patienten?

Sygeplejerskerne oplevede det som en akavet situation pga. forskellige holdninger i teamet. En anden myte var, at det er krænkende og ydmygende for patienten at skulle have tøjet af. Men hvordan oplevede patienten det?

Der blev læst litteratur om hvordan det er at være patient. Plane Tree er en filosofi om hospitalskultur, hvor man har et holistisk menneskesyn og derfor tager det hele menneske i betragtning, når det er i kontakt med hospitalet. Desuden har Erik Riskjær skrevet en bog, som omhandler forandringen fra at betragte patienten ud fra et paternalistisk synspunkt til at betragte patienten som partner.

Patienterne blev også spurgt. De blev delt i to grupper, hvor den ene gruppe fik taget bukserne af, inden patienten blev lagt på lejet. Den anden gruppe patienter blev først afklædt, da de lå på lejet.

En undersøgelse fra Sønderborg Sygehus foretaget i 2006 med 6 patienter viste, at det ikke betyder noget at skulle have tøjet af. Det, der var væsentligt for patienterne, var oplevelsen af at møde nærvær og omsorg fra personalet samt at der var en god tone på operationsstuen.

Der blev udarbejdet et spørgeskema til sygeplejekollegerne. Svar derfra resulterede i, at det blev besluttet, at anæstesisygeplejerskerne skulle have kontakten med patienten.

Teamsamarbejde på operationsstuen v. læge og ph.d. Kirsten Gjæraa.

Lidt tal fra Kirsten: 40 % fejl for kirurgiske patienter sker på operationsstuen. 50 % af disse kan forebygges!

Årsagen til fejlene skyldes utilstrækkelige ikketekniske færdigheder såsom manglende kommunikation og samarbejde, manglende overblik og situationsfornemmelse.

Det er menneskeligt at fejle! Selvom teamet fungerede optimalt på de ikke tekniske færdigheder, oplevede Kirsten og operationsteamet at der alligevel kunne opstå uforudsete fejl.

Kirsten videofilmede thoracal operationer. Hun gav hver deltager et spørgeskema med spørgsmål som omhandlede de ikke tekniske færdigheder. Konklusion på operationssygeplejerskernes svar på spørgeskemaerne var, at 37 % af de sterilt assisterende sygeplejersker havde identificeret teamets udfordringer. For de sygeplejersker, som varetog gulvfunktionen, havde 25 % identificeret teamets udfordringer. De havde haft fokus på at svare på telefonopringninger, dokumentere i elektronisk patientjournal eller styre teknisk udstyr.

Konklusionen på Kirstens ph.d. studie var, at jo flere korrekt identificerede elementer som var italesat inden operation gik i gang, jo mindre risiko var der for f. eks. fejlbedømt blødning. Knivtiden blev målt til at være kortere.

Så, for et team handler det altså om at være på forkant, at risikovurdere, at planlægge, have situationsbevidsthed og kommunikere ændringer samt at der bliver udøvet en anerkendende og respektfuld adfærd og et tydeligt lederskab.

Derefter var der indlæg fra de forskellige udvalg under FS OP.

- **Kompetencekort.** Elisabeth og Sidsel fortalte om arbejdet med de nationale kompetencekort for erfarne operationssygeplejersker, som nu kan downloades fra DSR hjemmesiden under FS OP fanen. Kompetencekort 1 – 9 referencerne skal opdateres. Elisabeth og Sidsel opfordrer medlemmerne til at melde sig til at være med i arbejdet med at kvalificere nye referencer til kortene. Skriv til Elisabeth på eh.fssasmo@gmail.com
- Har din afdeling brug for sparring på implementering af kompetencekort hvad enten det er 1-9 eller kort A, B, C, D for erfarne, så er du velkommen til at kontakte Elisabeth (eh.fssasmo@gmail.com) eller Sidsel (sn.fssasmo@gmail.com) på deres FS OP mail!
- Brug Facebook til spørge/sparre med andre operationsgange om erfaring med implementering af kompetencekort fra andre afdelinger.
- **Uddannelse.** Cellina og Christina fortalte om det foreløbige arbejde med en formel uddannelse for operationssygeplejen. I 2018 besluttede uddannelsesgruppen at genoptage arbejdet for en formel uddannelse støttet af DSR. Der er afholdt to temadage i 2019, hvor ledere fra de fem regioner Både klinikken og sygeplejeuddannelsesinstitutioner var inviteret til at drøfte uddannelsesbehov og strategi for skriv til det fremtidige arbejde med at få oprettet en formel uddannelse. På temadag nummer to blev der nedsat en arbejdsgruppe, som skal udfærdige et argumentationspapir til præsentation for Sundhedsstyrelsen.

Efter frokost og udstillerbesøg var der planlagt workshops med forskellige emner: Hygiejne, lejring og afdækning.

Workshops v. udstillere.

Det fungerede super godt. Deltagerne blev inddelt i forskellige grupper, som så, efter tidsskema, blev dirigeret rundt til de forskellige udstillere, som holdt et oplæg på ca. 15 min. Deltagerne fik både mulighed for at blive lejret til gastrokirurgiske eller gynækologiske lejring hvor lejring i Trendelenburg med skulderpuder var en option eller i en sidelejring, som til hofteoperationer. Indenfor hygiejne og afdækning fik vi demonstreret afdækninger og fik mulighed for at spritte af og dække af på en grisefod for derefter at lave en incision som derefter skulle sys sammen igen.

Etiske perspektiver på "moral distress" blandt sygeplejersker v. Benjamin Olivares

Der er flere former for stress. En af dem, er den stress, der opstår, når sygeplejersker udsættes for situationer, hvor de må træffe et moralsk valg. Der kan i samme situation være flere pligter, som konkurrerer med hinanden. At skulle vælge den rette handling enten fordi det er din pligt eller fordi det er af nytteværdi for patienten. Det etiske korrekte er at finde alle argumenter frem i forhold til den person, der skal hjælpes, inden man skal træffe et valg for hvilken handling, man vælger. En form for stress kan opstå, når du har lyst til at hjælpe, men ikke kan, måske fordi du ikke selv har viden nok, men alligevel måske godt kunne have gjort et eller andet for patienten. Forvirret? Etik er kompliceret – for hvad er rigtigt i en situation, er ikke nødvendigvis rigtig næste gang situationen opstår!

Man kan skelne mellem teknisk etik og moralsk etik. Oftest får teknisk etik højere prioritet end moralsk etik, fordi det handler om teknik, der skal løse patientens eller personalets funktionelle udfordringer, hvorimod moralsk etik ofte arbejder med følelsesmæssige udfordringer.

For et team kan alle mulige former for magtspil også have indflydelse fremfor den korrekte beslutning baseret på etiske argumenter.

Skønne øjeblikke i sygeplejen. Sygeplejerske og ph.d. Sine Marie Herholdt-Lomholdt

Undersøgelsen blev foretaget på 3 afdelinger på 2 hospitaler og inkluderede 15 sygeplejersker. Sine's påstand: Det etiske bliver parkeret til der er tid...

Hvad er et skønt øjeblik? Citat Benny Andersen digt "Træd varsomt": At en livskraft kan trænge igennem selv gennem det mørkeste, tungeste øjeblik.

Sine fortæller, at det skønne øjeblik kommer til os, men vi kan lukke os så meget for det, at vi ikke ser det!

Et af citaterne fra hendes ph.d.-studie, som en af de deltagende sygeplejerskerne udtrykte: "Hospitalet kan opfattes som en fabrik, hvor patienterne kommer på samlebånd, hvor sygeplejersker kan gøre en forskel... men vi taler aldrig om omsorg". Sygeplejerskerne i studiet udtrykte et ønske om at få deres faglighed tilbage! Men at de rent faktisk ikke vidste hvordan det skulle lade sig gøre? Måske fordi sygeplejersker ofte udøver en tavs og ordløs sygepleje?

Tak til bestyrelsen for et veltilrettelagt og godt styret kongresprogram. Der var en god rød tråd igennem kongressen om det at være en teamplayer!